

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de bevordering van concurrentiekracht, innovatie, groei en banenschepping door wereldwijde samenwerking op het gebied van regelgeving te stimuleren, een vernieuwd multilateraal handelstelsel te ondersteunen en marktversturende subsidies te verminderen

(initiatiefadvies)

(2020/C 364/05)

Rapporteur: **Georgi STOEV**

Corapporteur: **Thomas STUDENT**

Besluit van de voltallige vergadering	20.2.2020
Rechtsgrondslag	Artikel 32, lid 2, reglement van orde Initiatiefadvies
Bevoegde afdeling	CCMI
Goedkeuring door de afdeling	26.6.2020
Goedkeuring door de voltallige vergadering	16.7.2020
Zitting nr.	553
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	211/1/3

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Verstoringen als het coronavirus (COVID-19) dreigen de wereldeconomie en het sociale leven tot stilstand te brengen. De gevolgen hiervan omvatten recessies in de VS, de EU, Japan en andere regio's in de wereld, een uiterst trage groei in China en enorme productieverliezen. Regeringen moeten via het monetaire en begrotingsbeleid de economische schade compenseren en het hoofd bieden aan de verwachte veranderingen in het economische paradigma. Het EESC benadrukt de behoefte aan efficiënte bedrijfsmodellen en handelsbeschermingsinstrumenten, in het bijzonder met betrekking tot Azië, en merkt op dat 36 miljoen banen in de EU afhankelijk zijn van het exportpotentieel van de EU, en dat het aandeel van de werkgelegenheid in de EU dat wordt ondersteund door de verkoop van goederen en diensten aan de rest van de wereld in verhouding tot de totale werkgelegenheid is toegenomen van 10,1 % in 2000 tot 15,3 % in 2017 ⁽¹⁾. Op de crisis moet met budgettaire, economische en sociale maatregelen worden gereageerd om de negatieve gevolgen ervan voor deze en andere sectoren te voorkomen.

1.2. De coronaviruscrisis dient de EU, als onderdeel van de algemene herformulering van het industriebeleid waartoe ecologische duurzaamheid en digitalisering nopen, ertoe aan te zetten de medischeapparatuur- en de farmaceutische sector te stimuleren, teneinde de gedeelde soevereiniteit en zelfvoorziening van de EU in deze sectoren te waarborgen. Met het opstellen van dit advies is begonnen vóór het uitbreken van een onvoorspelbare gezondheids- en economische crisis die de economie en de globalisering op korte, middellange en lange termijn zal veranderen. Deze crisis vormt niet de kern van het advies, maar heeft hoe dan ook een enorme impact op de sectoren en onderwerpen die hierin aan bod komen. Het is nu al duidelijk dat door deze crisis een aantal regio's van de wereld weer de richting inslaan van protectionisme en economisch nationalisme, zowel mondiaal gezien als binnen de EU. Met al deze factoren wordt, voor zover mogelijk tot op heden, in dit advies op een horizontale manier rekening gehouden.

1.3. Volgens het EESC kunnen internationale ondernemingen en handel bijdragen aan de mondiale groei die voortvloeit uit een hogere mate van specialisatie, schaalvoordelen, geavanceerde mondiale waardeketens en de verspreiding van onderzoek en technologieën. Ook moet worden gewezen op de verschuiving van waardeketens naar waardecreënde netwerken, van lineair naar circulair en van materieel naar immaterieel, wat flexibiliteit van de industrie vergt om zich aan te passen.

⁽¹⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

1.4. Volgens het EESC moet het EU-beleid voorkomen dat deelnemers aan industriële ontwikkeling het slachtoffer worden van oneerlijke economische, sociale en milieudumping. Wat urgent te voeren beleid betreft, staat de EU in dit verband voor de volgende uitdagingen: de markt van de VS voor de uitvoer van de EU, mogelijke samenwerking tussen de EU en de VS, de toekomstige rol van China en de noodzaak om de WTO opnieuw vorm te geven. Het bedrijfsleven moet oplossingen bieden voor maatschappelijke en milieu-uitdagingen en zo nieuwe waarde voor de samenleving creëren.

1.5. Het EESC beaamt dat globalisering zonder regulering uitmondt in meer ongelijkheid, neerwaartse druk op bedrijven, lonen en arbeidsomstandigheden en minder sociale zekerheid. Voor de Europese sociale modellen zou dit een reële bedreiging kunnen vormen. Ongereguleerde mondialisering heeft ook negatieve gevolgen voor de milieunormen. Het EESC vreest dat Europese bedrijven en banen onder druk komen te staan van oneerlijke, tegen de marktregels indruisende handelspraktijken die niet voldoen aan internationale sociale en milieuovereenkomsten. De industrie in de EU moet voortbouwen op haar unieke voordeel door Europese waarden, nieuwe technologieën en een toekomstgerichte aanpak te combineren. De eengemaakte markt is van cruciaal belang voor de Europese industrie en voor de verspreiding van innovatie, niet alleen ten aanzien van digitale technologieën, maar ook met betrekking tot andere sleuteltechnologieën, zoals biotechnologie. Ook kan worden gewezen op de rol van sociale en regionale cohesie en de sociale dialoog bij het waarborgen van maatschappelijk draagvlak voor industriële omschakelingsprocessen.

1.6. De industriestrategie en het handelsbeleid van de EU mogen geen afbreuk doen aan haar inspanningen om derde landen ontwikkelingshulp te verlenen. Het EESC beveelt daarom aan om kwetsbare economieën evenwichtig aan te pakken en de nationale ontwikkelingshulp beter te coördineren en te combineren. Het EESC vreest dat de escalatie van de WTO-regels inzake niet-naleving en nieuwe discriminerende non-tarifaire regelingen ertoe kunnen leiden dat er te veel wederzijdse regelgevingslasten worden opgelegd op een wijze die de nieuwe norm in de wereldhandel aan het worden is. De bestaande steunprogramma's en monitoring van de EU moeten conform de mededingingsregels van de EU opnieuw tegen het licht worden gehouden om de lidstaten, partners, ondernemingen en werknemers in de EU te ondersteunen die door de economische crisis en handelsoorlogen zijn getroffen en om hun lasten te verminderen.

1.7. Om externe uitdagingen tegemoet te treden, moet, aldus het EESC, de eengemaakte markt van de EU "de beste plaats worden om in te investeren". De nieuwe industriestrategie en alle andere hefboomen moeten worden beoordeeld in het licht van hun capaciteit om investeringen in industriële, energie-, vervoers- en digitale infrastructuur te bevorderen en te ondersteunen aan de hand van een uitgebreide connectiviteitsaanpak. Herziening van de regels voor fusies, overnames en staatssteun zou de EU op een meer gelijke voet met de mondiale concurrenten kunnen plaatsen. Alle bestuursniveaus moeten er samen voor zorgen dat de voordelen van de globalisering eerlijk worden verdeeld en dat negatieve gevolgen op mondiaal, regionaal en lokaal niveau worden beperkt.

Een gemeenschappelijk stelsel voor buitenlandse directe investeringen zou ertoe bijdragen om belangen te verwerven in strategische activa, zoals kritieke infrastructuur, kritieke technologieën en de gewaarborgde levering van kritieke grondstoffen. Gebruikmaken van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten, doeltreffende handelsbeschermingsinstrumenten en een solide netwerk van vrijhandelsovereenkomsten (FTA's) zijn meer dan ooit nodig om illegale praktijken tegen te gaan, convergentie van de regelgeving te versterken en duurzaamheidsnormen te bevorderen, teneinde marktverstoringen te verminderen.

1.8. Het EESC maakt zich zorgen over de recente negativiteit in verband met de internationale handel en de globalisering, en over de opkomst van populistische bewegingen die oproepen tot meer nationalisme. Volgens het Comité kunnen protectionisme en nationalisme niet de juiste antwoorden bieden op economische en sociale problemen. Hervormingen en investeringsprioriteiten voor de middellange termijn zijn noodzakelijk om de economieën weer op het spoor te zetten naar duurzame en inclusieve groei, waarbij de groene en de digitale transformatie moeten worden geïntegreerd. De EU moet alle mogelijke maatregelen nemen om, ondanks de pandemische omstandigheden, de volledige democratie in stand te houden.

1.9. Volgens het EESC moet de Green Deal de nieuwe industriestrategie en het handelsbeleid integreren, samen met het economisch, regelgevings- en mededingingsbeleid, in een allesomvattende inspanning om het milieu te helpen, zonder dat dit een bedreiging vormt voor de eengemaakte markt, de Europese ondernemingen en werkgelegenheid, en moet de Green Deal ambitieuze milieudoelstellingen voor de industrie in haar geheel formuleren.

1.10. Het EESC onderschrijft dat een van de belangrijkste boodschappen inzake economische stabiliteit is dat de lidstaten de nodige aandacht moeten besteden aan de kwaliteit van de overheidsfinanciën, terwijl zij de nodige toekomstgerichte investeringen bevorderen.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Nu het multilaterale systeem constant onder druk staat, krijgen Europese bedrijven die wereldwijd actief zijn steeds meer te maken met wrijving en onzekerheid ten gevolge van het toenemende protectionisme en de aanhoudende spanningen tussen de handelspartners van de EU. De mondiale waardeketens krimpen en wereldwijd is er sprake van een algemene neiging tot een terugkeer naar regionalisering. De EU staat samen met de VS en China in het middelpunt van deze dynamiek en een aantal belangrijke industriële sectoren staat onder flinke druk. Er moeten fundamentele besluiten worden genomen om de kansen te vergroten dat het risico van marginalisering wordt vermeden en om de rol van de EU wereldwijd in stand te houden. Het is dringend zaak om opnieuw na te denken over investeringen op het EU-grondgebied en om aandacht te schenken aan de ondersteuning van bedrijven, met name kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), het waarborgen van liquiditeitsverstrekking en stabiliteit in de financiële sector, het behoud van de eengemaakte markt en het waarborgen van de stroom kritieke goederen. Zo'n doelstelling kan alleen worden bereikt door een mix van maatregelen, onder andere op het gebied van: regelgeving en beleid dat van ook toepassing is op bedrijven uit derde landen die in de EU actief zijn, infrastructuur, investeringen in openbare voorzieningen (o.a. volksgezondheid, onderwijs, digitale infrastructuur), wederkerigheid bij overheidsopdrachten, doeltreffend handelsbeleid, digitale onafhankelijkheid.

2.2. Het mondiale concurrentievermogen van het EU-bedrijfsleven wordt belemmerd door de terugkeer naar unilateralisme en door het gebrek aan doeltreffende mondiale governance inzake economische en handelskwesties, alsook door de asymmetrie van de markt en ontwrichting door gesubsidieerde concurrenten, met name staatsbedrijven, en door de crisis. Via investeringen in onderzoek en innovatie proberen EU-ondernemingen om tegelijkertijd concurrerender en duurzamer te worden, maar deze investeringen en gedurfde risico's kunnen tevergeefs blijken vanwege de beperkte toegang tot internationale markten en oneerlijke concurrentie. In dit kader zijn kmo's kwetsbaarder dan ooit.

2.3. Onder deze omstandigheden kunnen de allianties die de EU steunt, bijdragen tot het behartigen van haar belangen in multilaterale organisaties, zoals de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en de Verenigde Naties (VN). De onlangs goedgekeurde industriestrategie en het jaarverslag van de Commissie over de uitvoering van de vrijhandelsovereenkomsten zijn dan ook een stap op weg naar meer transparantie, en bieden tevens een doeltreffend instrument om objectieve achtergrondinformatie te verstrekken over door de EU gesloten handelsovereenkomsten.

Ondanks enkele positieve elementen heeft het algemene pakket van de onlangs goedgekeurde industriestrategie nog niet iedereen ervan overtuigd dat het een merkbaar verschil zal maken voor bedrijven, werknemers en maatschappelijke organisaties, die ernaar streven het concurrentievermogen en de economische groei van Europa te vergroten.

2.4. Het formuleren van een robuust Europees industriebeleid en het verdedigen van de handelsbelangen van de EU zijn goed te verenigen met het prioritaire doel van haar buitenlands beleid: de versterking van het multilateralisme rond de instellingen van het VN-systeem. De noodzakelijke hervormingen daarvan moeten een wereld mogelijk maken die gebaseerd is op eerlijke regels met democratische principes.

3. Benutting van kansen voor het bedrijfsleven

3.1. Volgens het EESC stelt de Commissie terecht dat Europese bedrijven alleen van de industriestrategie en de handelsovereenkomsten van de EU kunnen profiteren als zij relevante informatie hebben over de inhoud daarvan en begrijpen hoe zij in de praktijk werken.

3.2. Het EESC vreest dat de complexiteit van de oorsprongsregels en van de formuleren die Europese bedrijven moeten invullen om aanspraak te kunnen maken op een preferentiële behandeling door de handelspartners van de EU, alsmede de inspanningen die nodig zijn om de preferentiële oorsprong aan te tonen, een onevenredig zware wissel zullen trekken op kmo's in de EU, gezien de omvang van de door hen gesloten contracten.

3.3. Het EESC stelt voor om in het geval van landen die er oneerlijke concurrentiepraktijken op nahouden op het vlak van arbeidsomstandigheden of duurzaamheidsnormen, ook na te gaan welke belangrijke kwesties er spelen rond de ontwikkeling van alternatieve geschillenbeslechtingsmechanismen en de toepassing van online-geschillenbeslechtingsmechanismen van de VN. Het EESC is ingenomen met de recente, door de Commissie aangekondigde tijdelijke regeling met verschillende partijen inzake arbitrage als noodoplossing om een onafhankelijke tweefasenregeling voor geschillenbeslechting in stand te houden.

3.4. Het EESC herinnert eraan dat het merendeel van de bedrijfsactiviteiten van kmo's voornamelijk binnen de eengemaakte markt ⁽²⁾ plaatsvindt; amper de helft van deze ondernemingen verkoopt zijn goederen buiten de EU-28 ⁽³⁾. Voorts is de exportactiviteit van kmo's sterk geconcentreerd in enkele lidstaten en regio's, waarbij zes lidstaten ⁽⁴⁾ goed zijn voor meer dan twee derde van de totale handel van kmo's in de EU.

3.5. Het is een goede zaak dat de Commissie vorderingen maakt met haar werk aan het onlineportaal dat twee databanken zal integreren, de databank voor markttoegang en de handelshelpdesk, en dat ingaat op de complexiteit en het gebrek aan samenhang van de oorsprongsregels en de douaneprocedures en een gratis onlinecalculator voor oorsprongsregels aanbiedt om kmo's in de EU extra steun te bieden.

3.6. Volgens het EESC kunnen de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden, alsook de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen van de lidstaten, een belangrijke rol spelen bij de bevordering van de strategie, de dienstverlening en de handel van de EU met derde landen om inkomende investeringen te faciliteren en exportmogelijkheden voor Europese bedrijven en arbeidskrachten te bevorderen.

3.7. Het EESC is verder ingenomen met de initiatieven van de Europese Commissie om de inspanningen van Europese kmo's bij hun internationalisering te ondersteunen, zodat zij wereldwijd concurrerend worden. Wel wijst het erop dat in dit verband een bottom-upbenadering noodzakelijk is. Samen met deze initiatieven kan het nieuwe paradigma meer kansen scheppen voor kmo's en andere regionale actoren.

3.8. Het EESC uit zijn zorg over hangende kwesties met handelspartners van de EU, zoals vermeld in het verslag van de Commissie, met name het feit dat EU-producten nog steeds niet onbelemmerd toegang krijgen tot markten in de partnerlanden. Hoge prioriteit moet uitgaan naar de niet-bureaucratische wederzijdse erkenning van technische normen.

3.9. Een EPRS-studie ⁽⁵⁾ op basis van een analyse van de handelsstromen in sommige lidstaten laat zien dat er een sterke positieve correlatie is tussen de exportprestaties van de EU en het bbp, en dat de handel sterk geconcentreerd is in een handvol lidstaten. Het EESC benadrukt dit.

3.10. Het EESC wijst erop dat de Commissie in haar discussienota's over *het in goede banen leiden van de mondialisering en de toekomst van de EU-financiën* erkent dat de effecten van de mondialisering ongelijk verdeeld zijn over de verschillende regio's, terwijl de voordelen van de mondialisering weliswaar wijdverspreid zijn, maar dat het vaak het lokale niveau is dat opdraait voor de kosten.

3.11. Het EESC benadrukt met name dat het cohesiebeleid een rol speelt bij het verbeteren van het concurrentievermogen van de EU door middel van gerichte investeringen in belangrijke sectoren zoals netwerkinfrastructuur, onderzoek en innovatie, IT-diensten, milieu- en klimaatactie, hoogwaardige werkgelegenheid en sociale inclusie.

3.12. Volgens het EESC kan het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG) een belangrijke rol spelen bij het helpen van mensen die hun baan kwijt zijn geraakt door structurele veranderingen ten gevolge van globalisering, digitalisering, migratie en klimaatverandering. Gezien de enorme omvang van de dreigende economische en werkgelegenheids crisis moet het EFG financieel versterkt worden en moeten de EFG-regels flexibeler worden gemaakt om aan te sluiten op de aard en omvang van de crisis, en moet het fonds worden gekoppeld aan het Fonds voor een rechtvaardige transitie.

3.13. Het EESC beaamt dat flexibele arbeidsregelingen en telewerken een belangrijke rol spelen bij het behoud van de werkgelegenheid en de productie, maar ondanks de inspanningen om de sociale gevolgen ervan te verzachten, zal de crisis naar verwachting tot een aanzienlijke toename van de werkloosheid en de inkomensverschillen leiden. Een herzien Green Deal-beleid van de EU kan een belangrijke rol spelen om ervoor te zorgen dat de globalisering positieve economische, sociale, territoriale en ecologische effecten voor bedrijven, werknemers en maatschappelijk middenveld oplevert en tot minder marktverstoringen leidt.

⁽²⁾ EPRS, *CETA implementation: SMEs and regions in focus*, studie uitgevoerd op verzoek van het CvDR, 18 november 2019, te lezen op: [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document.html?reference=EPRS_IDA\(2019\)644179](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document.html?reference=EPRS_IDA(2019)644179)

⁽³⁾ Flash Eurobarometer 42, *Internationalisation of Small and Medium-sized Enterprises*, oktober 2015.

⁽⁴⁾ België, Duitsland, Spanje, Italië, Nederland en het VK.

⁽⁵⁾ EPRS, *Interactions between trade, investment and trends in EU industry: EU regions and international trade*, studie uitgevoerd op verzoek van het CvDR, 27 oktober 2017, beschikbaar op: [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)608695](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document.html?reference=EPRS_STU(2017)608695)

3.14. Het EESC meent dat een mechanisme om de “koolstofvoetafdruk” in de productie aan te pakken en inspanningen om de industrie koolstofvrij te maken, zouden kunnen worden gebruikt om de concurrentievoorwaarden gelijk te trekken. Wel moeten milieu, handel en rechtvaardigheid daarbij evenveel gewicht in de schaal leggen ter voorkoming van marktverstoringen en vergeldingsmaatregelen tegen EU-landen, die de industrie en de werkgelegenheid in de industrie in de EU schaden.

3.15. Het EESC onderschrijft dat het verkleinen van de productiviteitskloof tussen zeer productieve economieën, regio's en bedrijven en alle andere van cruciaal belang is en dat doeltreffende instellingen en efficiënte belastingstelsels de productiviteit ten goede kunnen komen.

3.16. Een nieuw industriebeleid is geboden, gericht op het stimuleren van activiteiten met een hoger innovatiegehalte en een grotere meerwaarde, hetgeen onlosmakelijk verbonden is met de bevordering van kwaliteit en nieuwe banen. Een dergelijk beleid zou ertoe bijdragen, indien verstandig opgezet en correct uitgevoerd, de negatieve invloed van een verdere daling van het bbp, de versnippering van de eengemaakte markt en de verstoring van de waardeketens te verminderen.

4. Beperking van de negatieve gevolgen van specifieke ontwikkelingen

4.1. Het EESC doet een beroep op alle belangrijke institutionele actoren om opnieuw na te denken over de banden tussen de EU-27 en het VK, die grotendeels bepalend zullen zijn voor de impact van de terugtrekking van het VK op hun respectieve economieën. Voor sectoren die bijzonder hard getroffen dreigen te worden, moeten passende maatregelen worden genomen.

4.2. Het EESC betreurt het dat het besluit van de VS om aanvullende tarieven voor Europese producten in te voeren, in reactie op de door de EU aan de fabrikant van Airbus verleende steun, voornamelijk gevolgen zal hebben voor landbouw- en agrovoedingsproducten die in EU-lidstaten worden geproduceerd. De doeltreffendheid van de vrijwaringsmaatregelen van de EU voor de staalsector, die van oudsher de aandacht van de CCMI hebben, moet opnieuw worden gezien in het licht van het onrustige economische klimaat voor de staalindustrie, om staalondernemingen in de EU voor verdere schade te behoeden en een gelijk speelveld voor bedrijven en werknemers in de EU te waarborgen.

Het EESC benadrukt dat de Amerikaanse staalheffingen hebben geleid tot ingrijpende veranderingen in de handel in staalproducten uit derde landen, die nu veel meer op de Europese markt terechtkomen en die met name worden gebruikt in contracten voor de bouw van openbare infrastructuur.

4.3. Geen enkel land kan zich voor de globalisering afsluiten zonder enorme kosten te maken. Niettemin is er een reëel gevaar dat het multilaterale handelssysteem ineens stort, en de EU moet hierover nadenken. Het EESC is in dit verband ingenomen met het werkprogramma van de Commissie voor 2020, dat een initiatief bevat voor de hervorming van de WTO tegen het einde van 2020, alsook met het voorgestelde herstelplan.

4.4. Het EESC beaamt dat de EU doortastender moet optreden om daadwerkelijke wederkerigheid in de praktijk te waarborgen en derde landen die hun markten voor overheidsopdrachten afschermen, aan te pakken.

De Chinese markt voor overheidsopdrachten en de bescherming van intellectuele-eigendomsrechten zijn opmerkelijk vanwege hun afwijking van de internationale normen. Ondanks de toetreding tot de WTO is China nog steeds een grotendeels beschermde markt. Bovendien is China nog niet toegetreden tot de WTO-overeenkomst inzake overheidsopdrachten (GPA), ondanks de belofte die het land heeft gedaan toen het tot de WTO werd toegelaten. Het debat over China is in de EU gevoeliger geworden. Ambitieuze programma's zoals het “Belt and Road Initiative”, “Made in China 2025” en de “16 + 1 Richtsnoeren (Boedapest 2017, Sofia 2018, Dubrovnik 2019)”⁽⁶⁾ hebben de aandacht getrokken van diverse particuliere en publieke actoren, waaronder de EU-instellingen. Door 5G is de digitale veiligheid op de voorgrond getreden, die een vruchtbare bodem vormt voor de bevordering van de digitale onafhankelijkheid van de EU. Het stimuleren van EU-programma's voor investeringen in onderzoek en innovatie lijkt in dit verband de meest voor de hand liggende en lonende benadering te zijn.

⁽⁶⁾ 2017: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1514534.shtml
2018: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1577455.shtml
2019: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/t1655224.shtml

4.5. In beleidsaanbevelingen en concrete maatregelen moet rekening worden gehouden met twee strategische kenmerken. Het eerste is dat de G20, die een mondiaal politiek forum had kunnen worden, in aanvulling op het systeem van de Verenigde Naties, om ook mondiale onevenwichtigheden en ongelijkheden aan te pakken, veel van zijn invloed heeft verloren. Het tweede, hier nauw mee samenhangende, is dat de EU niet over een doeltreffend "buitenlands economisch beleid" beschikt. Het industriebeleid en andere beleidsmaatregelen van de EU die van invloed zijn op factoren die verband houden met productie, energie, de interne markt, onderzoek en innovatie, vervoer enz., worden losgekoppeld van of komen slechts ten dele tot uiting in de externe dimensie van de EU-handel en externe diensten, alsmede van de exportkredietinstellingen van de lidstaten, die hun krachten zouden moeten bundelen. Door deze afwezigheid is het moeilijker om het hoofd te bieden aan belangrijke internationale spelers en is de rol van de EU in multilaterale en internationale fora en bij het voorkomen van marktverstoringen tanende.

5. Het effect van de door het coronavirus (COVID-19) veroorzaakte crisis

5.1. De uitbraak van COVID-19 heeft een buitengewone macro-economische en budgettaire impact gehad, die nog steeds toeneemt. Het EESC onderschrijft dat er geen alternatief was voor het recent aangekondigde financiële en expansieve monetaire beleid in de EU en in de rest van de wereld. Tot de belangrijkste uitdagingen behoren een onvolledig en ongelijkmatig herstel en een toenemende werkloosheid. Er zijn beleidsmaatregelen nodig om de stijging van de werkloosheid te beperken, maar hierdoor zullen de overheidstekorten en de overheidsschuld toenemen.

5.2. Het EESC benadrukt dat deze crisis voor de EU ernstige langetermijneffecten heeft. Om politieke redenen is de gecoördineerde bestrijding van de pandemie door de EU maar traag op gang gekomen, waardoor het algemene vertrouwen in de politiek weleens een knauw zou kunnen hebben gekregen.

5.3. Andere risico's zijn het langer dan verwacht aanhouden van de pandemie, financiële instabiliteit, zowel wereldwijd als in de EU, toenemend protectionisme, versnippering van de eengemaakte markt en diepgewortelde structurele verschillen.

5.4. Volgens het EESC heeft Europa dringend behoefte aan een nieuw project voor interne integratie, een gemeenschappelijke economische, sociale (inclusief coördinatie van de volksgezondheid), budgettaire, energie- en milieustrategie en een coherent handelsbeleid. Het ontbreken van een doeltreffende Europese strategie is alarmerend en dient plaats te maken voor een nieuwe collectieve Europese aanpak.

5.5. Er is een grootschalig herstel- en wederopbouwpakket voor investeringen nodig om de economie van de EU na de crisis te ondersteunen als onderdeel van het nieuwe meerjarig financieel kader, in aanvulling op wat het Europees stabiliteitsmechanisme, de Europese Investeringsbank en de Europese Centrale Bank al doen. Het noodzakelijke herstelplan voor investeringen zou verder worden gefinancierd uit bestaande EU-fondsen, financiële instrumenten en herstelobligaties, die helder moeten worden omschreven als zijnde bedoeld voor het aanpakken van de problemen die voortvloeien uit de coronaviruscrisis, en die door de EU-begroting moeten worden gegarandeerd. In dit verband ziet het EESC het onlangs door de Europese Commissie gepresenteerde herstelplan als een concrete eerste stap in die richting.

5.6. Het EESC benadrukt dat op regels gebaseerde handel ook essentieel is in tijden van crisis en als onderdeel van de EU-strategie om de crisis te boven te komen. De lidstaten moeten de eengemaakte markt eerbiedigen en ervoor zorgen dat er geen interne EU-handelsbelemmeringen bestaan, door uitgebreidere onderhandelingen te starten over een plurilaterale overeenkomst die een gelijk speelveld zou opleveren, met inbegrip van een mogelijke permanente liberalisering van de tarieven voor medische apparatuur en die ervoor zorgt dat de mondiale toeleveringsketens in deze kritieke sector ongehinderd kunnen functioneren. Samen met deze maatregelen zouden liberalisering van de tarieven en exportfinanciering, die goed gecoördineerd moet worden tussen de respectieve organen van de EU en de lidstaten, de druk op ondernemingen kunnen verlichten en marktverstoringen kunnen voorkomen.

Brussel, 16 juli 2020.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Luca JAHIER
